

Teatre lliure

© Ros Ribas

Donada

text **Ignacio García May**

idea i direcció **Marc Montserrat Drukker**

basat en l'experiment real de **Ron Jones**

Teatre Lliure Gràcia - del 20 de març al 20 d'abril

L'onada

text **Ignacio García May** idea i direcció **Marc Montserrat Drukker**

basat en l'experiment real de **Ron Jones**

---

intèrprets **Boris Cartes** Steve / **Eduard Farelo** Ron Jones / **Malcolm McCarthy** Norman / **Marta Ossó** Wendy / **Alba Ribas** Sherry / **Andrea Ros** Aline / **Martí Salvat** Robert / **Joan Sureda** Doug

veu en off **Jordi Royo**

---

traducció del castellà **Cristina Genebat** / escenografia **Jon Berrondo** / vestuari **María Araujo** / caracterització **Toni Santos** / il·luminació **Albert Faura (a.a.i.)** / so **Francisco Grande** i **Igor Pinto** / vídeo **Xavier Bergés**

---

ajudant de direcció **Toni González Lillo** / ajudant de escenografia **Jose Novoa** / ajudant de vestuari **Mireia Llatge** / arxius de vídeo **Federico Szarfer**

---

construcció de escenografia **Tallers de Escenografia Jordi Castells i Pascualín** / confecció de vestuari **Sastreria Caireta** i **Godet**

---

producció **Teatre Lliure**

---

agraïments **Mark Hancock, Philip Neel, COCO COMIN** Escola de Dansa i Comèdia Musical, **MOZAICA, Mercè Ramos, Mireia Carulla, José Luis Guerín, Jaume Tomàs Carulla, Xavier Mestres, Toni Vives, Gisela Crem, Miriam Bar, Pep Montserrat, Glòria Folguera, Albert Folguera, Carles Masdeu, Jonathan Littell, Judit Terma** i **Carla Rovira**

---

espectacle en català / durada primera part **1h. 20'** pausa **15'** segona part **45'**
el **30/03** col·loqui amb l'equip artístic després de la funció

8/04 a les 16:30h. funció escolar de tarda / **espectacle recomanat pel Servei Educatiu del Teatre Lliure**

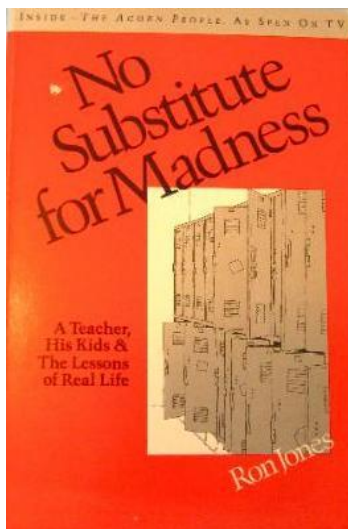
sala adaptada / sistema de panell magnètic per a persones amb discapacitat auditiva
programa de mà en braille disponible a taquilla

horaris: de dimarts a divendres a les 20:30h. / el dissabte a les 21h. / el diumenge a les 18h.

preus: 29" / 22" (dimarts i dimecres, dies de espectador) / 24,70" (amb descompte, excepte el dia de espectador)

Torna un dels èxits de la temporada passada, la història de l'experiment que va portar a terme el jove i carismàtic professor Ron Jones a Califòrnia, als anys seixanta.

La Guerra del Vietnam, la música rock i les marxes antiracistes del Dr. Luther King són a totes les converses. Ron Jones és professor d'un institut i intenta ensenyar als seus alumnes d'història com es va poder forjar la societat que va donar peu, a l'Alemanya dels anys 30 i 40, al Nazisme i als camps de concentració i extermini. Per fer-ho engega un experiment: durant diverses setmanes els alumnes hauran de seguir unes normes estrictes que els permetran experimentar, des de dins, i en primera persona, que fàcil que és convertir-se en part d'un aparell totalitari. Ells accepten, primer a desgrat i després amb un entusiasme progressiu, fins al punt que el petit experiment corre el risc d'escapar-se de les mans de Jones

El 1976 el professor nord-americà **Ron Jones** va recollir en la novel·la curta *Take as Directed* l'experiment real que havia realitzat el 1967 a la Cubberley High School de Palo Alto, a Califòrnia. El 1981 la narració es va publicar dins del recull *No Substitute for Madness* sota el títol *The Third Wave*.

més informació

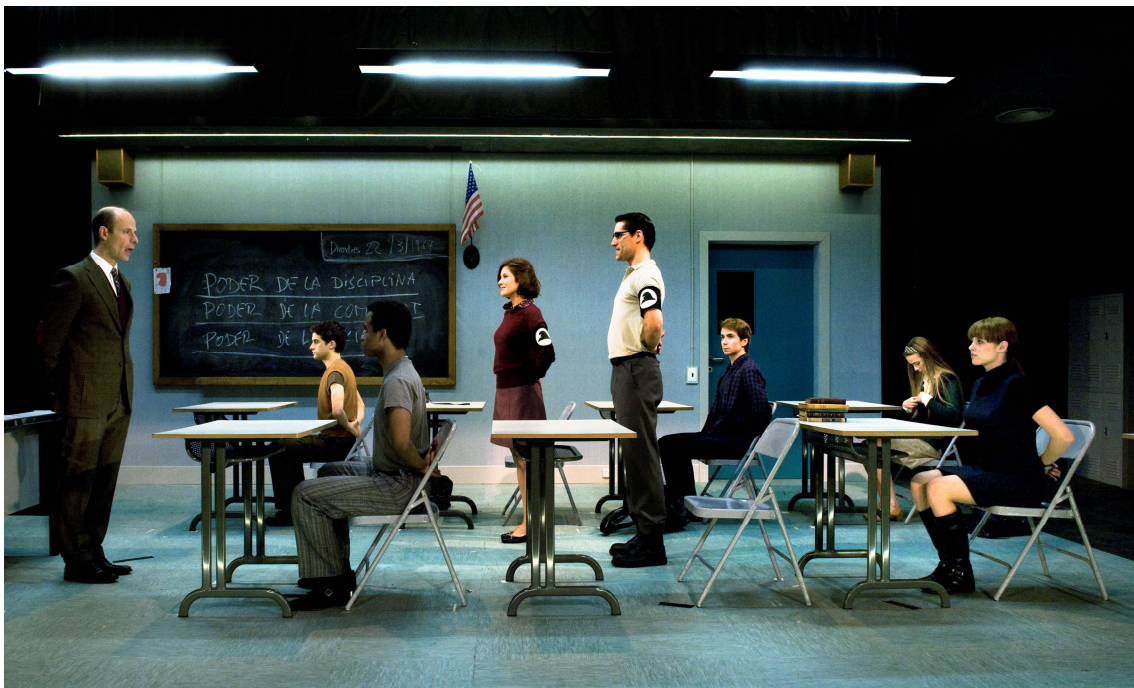
<http://www.thewavehome.com/faq.htm>

<http://www.ronjoneswriter.com/>

L'onada es va estrenar el 14 de març del 2013 al Lliure de Gràcia amb el mateix repartiment.

L'onada és un espectacle creat pel director teatral Marc Montserrat Drukker i jo mateix a partir de l'experiment autèntic que va portar a terme el professor Ron Jones el 1967. A diferència d'altres projectes anteriors inspirats per aquesta història, [com ara la pel·lícula alemanya *Die Welle* (2008) o el telefilm nord-americà *The Wave* (1981)], la nostra obra no vol fer servir l'anècdota central per construir un *thriller* més o menys convencional, sinó seguir els fets de la manera més fidel possible, tal com van ser consignats en el seu moment pel propi Jones en diversos articles i entrevistes, i recopilats més endavant per uns quants exalumnes que van participar en l'experiment. No es tracta, doncs, d'una adaptació d'aquestes pel·lícules ni de cap altra, sinó d'un text original producte de la investigació més exhaustiva. Per a això ha estat necessari invertir un llarg període d'estudi i reflexió sobre els materials, que, en el cas del Marc han estat diversos anys. En aquest sentit, director i dramaturg volem agrair particularment les aportacions de Philip Neel i Mark Hancock, participants originals de l'experiment, i del propi Ron Jones, amb els quals hem mantingut contacte personal a l'hora de construir la peça. Òbviament, i per motius dramàtics, ha estat necessari canviar alguns detalls (noms, situacions) i comprimir el nombre d'estudiants implicats en el projecte.

Ignacio García May

la crítica ha dit

Eduard Farelo s'origina en el rei de la funció. Té el poder com a professor i també com a actor. (...) Magnífic Farelo, poderós en la curta distància i per com passa de la amabilitat a la duresa, del col·leguisme a la imposició. El director, Marc Montserrat Drukker, demostra un bon domini del moviment i de la posada en escena, un afinat sentit del ritme dramàtic i resol amb eficàcia el repte de fer creïbles uns alumnes/intèrprets molt joves. Tots ells precisos i segurs. Enhorabona. (...) *L'onada* és una funció d'obligada visita per als joves, que a més gaudiran, i un espectacle recomanable per a tots els públics.+

Santi Fondevila (Time Out)

"No hi ha millor crítica de *L'onada* que la reacció de dos dels artífexs originals de l'experiment després de la primera funció. Ron Jones i Mark Hancock van aplaudir una bona estona drets, visiblement emocionats. 'L'ànima humana és molt vulnerable', remarcava el primer, mentre el segon donava fe de la veracitat del muntatge: 'Se m'ha posat la pell de gallina tres vegades'. I és que *L'onada* explica els fets amb eficàcia, però també efectisme. (...) El professor, interpretat per Eduard Farelo, recrea la força que exerceix una col·lectivitat i ens remet, amb les imatges en vídeo de l'Holocaust nazi que formen part de les classes, als perills de l'extremisme."

Begoña Barrera (El País)

"Eduard Farelo juga al canvi de màscares, posant-hi la pell i l'ànima. Traspassa. Tant com les conseqüències que implica aquest simple joc de rol: volia ser inofensiu i pedagògic, i acaba ferint i sent perillosament doctrinari. De la construcció d'un grup d'ajuda, s'acaba convertint en una banda de peons que es mouen mecànicament sense advertir el canvi de rumb de l'exercici de classe. És teatre document. El que diu Jones no dista gens del que va escriure Lars Norén a *20 de novembre* (Àtrium, 2012). (...) També ressona a Gràcia el dolor de *La nostra classe* (2011). (...) Els set actors que fan d'alumnes responen molt bé als diferents comportaments, sense excessiva notorietat i amb una imprescindible naturalitat. Indispensable."

Jordi Bordes (El Punt)

"Marc Montserrat Drukker ha optat per una posada en escena que teatralitza tota una època i tot un gènere. És teatre documental però també una ficció recurrent: el territori dramàtic compartit per professor i alumnes. (...) Excel·lent Eduard Farelo. (...) El muntatge és bo i no hauria de témer la seva capacitat de provocar esgarrifances silencioses davant l'experiment fàcil d'una ucronia de la història. El terror de pensar que vivim en una assetjada excepció. Que un dia les nostres pors estiguin convenientment conduïdes a l'anul·lació del discerniment crític. Que un dia ens despertem i ens miri estupefacte la màscara de Guy Fawkes i no entenguem el seu somriure."

Juan Carlos Olivares (Ara)

L'onada és un muntatge absolutament recomanable per a espectadors adolescents que es troben en la franja dels cursos més avançats d'institut i per als primers nivells universitaris i que omple també un buit existent en el teatre català d'espectacles de caràcter i protagonistes juvenils sense caure en el tòpic de la moda carrincona de torn sinó aprofundint en un tema universal. Però és també un muntatge per a espectadors drets i fets que vulguin reflexionar, a partir d'una experiència en un cas real de fa quaranta anys, sobre per què la humanitat no tan sols no escarmenta sinó que, cegament, ensopega un cop i un altre amb la mateixa pedra."

Andreu Sotorra (Clip de teatre)

En l'absolutament devastador, impactant, aterridor i, d'altra banda, magnífic espectacle presentat recentment al Lliure de Gràcia, *L'onada*, es mostra la facilitat amb què es pot induir els joves estudiants a convertir-se en autèntics feixistes. Hi ha algun llibre, alguna pel·lícula sobre el tema però res tan fidedigne i profund com l'espectacle que ha dirigit Marc Montserrat Drukker després de anys d'investigació sobre el tema. (...) L'experiència envolta i sorprèn els espectadors (...) i l'espectacle ens fascina i ens esgarrafa.

María José Ragué (El Mundo)

Met aquí una mostra de teatre-document rigorós. (...) L'alumnat que intervé a l'espectacle es converteix en un conjunt cohesionat, a qui el director ha dotat d'un sentit ben precís de la progressió dramàtica.+

Joan Anton Benach (La Vanguardia)

Aquesta vivència ha arribat amb èxit al Lliure gràcies al treball exhaustiu del director Marc Montserrat, amb el suport del dramaturg Ignacio García May. No menys entusiasta i plausible és la labor d'un repartiment que encapçala un entregat i sòlid Eduard Farelo (Ron Jones) al costat d'un convincent escamot de joves intèrprets de nova fornada. (...) En definitiva, un espectacle necessari.+

José Carlos Sorribes (El Periódico)

El resultat és el fabulós espectacle que es pot veure al Lliure de Gràcia, captivador com pocs i dels que et deixen dies i dies rumiant sobre el que has vist dalt de l'escenari. L'encert de la versió és anar més enllà de l'atractiu cinematogràfic i de les conseqüències de l'experiment. I que a més és una obra que funciona com un rellotge. (...) Una de les millors obres de la temporada: entretinguda, interessant, intrigant i, a més, pedagògica i reflexiva. Llarga vida a *L'onada*!

Pep Barbany (notodo.com)

Ignacio García May

Madrid, 1965

Dramaturg i director teatral; professor d'Espectacle Dramàtica a la RESAD - Real Escuela Superior de Arte Dramático de Madrid. És autor, entre altres obres, d'*Alesio*, *Operación Ópera*, *El dios Tortuga*, *Los vivos y los muertos*, *Los coleccionistas* i *Esencia*. Ha dirigit, entre altres espectacles, *El hombre que quiso ser rey* i *Drácula* al Centro Dramático

Nacional, i *Ibsen tras el cristal*. És un col·laborador habitual de la Compañía Nacional de Teatro Clásico, per a la qual ha versionat *El viaje del Parnaso*, *Romances del Cid* i *La verdad sospechosa*. És assessor dramàtic del projecte *Escritos en la Escena*, del CDN. Des del 2005 escriu una columna setmanal sobre teatre a la revista *El Cultural*. És fundador de la companyia *Tigre Tigre Teatro*, amb la qual participa actualment com a actor a l'espectacle de varietats *Tres Tiki Tigres*, que també ha coescrit i dirigit.

Marc Montserrat Drukker

Barcelona, 1970

Es forma a Londres en interpretació, teatre musical i mim a la London Studio Centre, a la Royal Academy of Dramatic Art (RADA) i al Mime Centre. Com a actor, ha participat als espectacles *Cal dir-ho?*, d'É. Labiche, dir. Josep Maria Flotats; *El mercader de Venècia*, de W. Shakespeare, dir. Sergi Belbel; *Lauca del senyor Esteve*, de S. Rusiñol, dir. Adolfo Marsillach; *Guys & Dolls*, de F. Loesser, J. Swerling i A. Burrows, dir. Mario Gas; *Terra baixa*, d'À. Guimerà, dir. Ferran Madico; *Mentiders*, d'À. Neilson, dir. Abel Folk, i *Tren de somnis*, de J. Sabatés, dir. Joan Font, entre altres.

Ha fet d'ajudant de direcció d'Abel Folk (*Mentiders*), Àngel Alonso (*Maria Rosa*), Alfredo Arias i Marilú Marini (*Mals d'amor d'una gata francesa*), Ferran Madico (*Terra Baixa*) i Yuval Zamir (*Blood Wedding*). També ha estat director resident de les produccions *Spamalot*, de Tricycle, i *Grease*, de Ricard Reguant. Ha estat supervisor artístic de *Garrick* i *100% Tricycle*, de la Cia. Clownic, i de *Lava*, de la cia. Studio Orka, i ha fet la coordinació artística del cicle *Confidencias* del Centro Dramático Nacional i de *Los Tarantos, el musical*, d'À. Mañas, dir. Emilio Hernández.

Signa la posada en escena de *Grottesco*, de Monti & Cia., i la direcció de *Bastià & Bastiana*, de W. A. Mozart (Premi Sant Miquel al millor espectacle de la Fira de Tàrrrega 06); *Sombra y Cuna*, de J. L. Miranda, i *Chicago*, de F. Ebb i B. Fosse (Premi de la crítica al Millor Espectacle de Teatre Musical 1996/97). Ha cocreat i dirigit també els espectacles *Èxode* de la Cia. PepaMontiNan; *Fools Folls, klowns de luxe*, de Monti & Cia. i *Muntaner cantonada Broadway*. Entre les seves últimes direccions destaquen *Spamalot* de Monty Python a Mèxic DF; *Després de la pluja* de Sergi Belbel, i *Ticket* de la Cia. Tricycle2, del qual també és coautor.

També ha col·laborat en cinema a *Tren de sombras*, de José Luis Guerin i a *Cualquiera*, de David Marqués, i en televisió, fent de coach i ajudant de direcció a la sèrie *Més Dinamita* de Tricycle (TV3).

els intèrprets

Boris Cartes

Actualment estudia Interpretació a l'Institut del Teatre de Barcelona. Té estudis de solfeig, piano, harmonia i saxo, i el 2006 va fer un *stage* amb la Blue Lake Orchestra de Michigan. Des del 1997 ha participat en tallers de teatre i clown impartits per Ester Nadal i Virginia Imaz. Ha format part de l'Aula de Teatre d'Andorra la Vella. Ha col·laborat en el muntatge *Ciques*, de la companyia Aquatremans i en la lectura dramatitzada d'*Andorra*, de Max Frisch, dir. Ester Nadal. Durant la seva formació a l'Institut ha treballat en tallers dirigits per Josep Maria Mestres, Mercè Mariné i Carme Portaceli.

Eduard Farelo Barcelona, 1970

Actor de cinema i televisió, treballa també en doblatge. En teatre ha participat als espectacles *Les dones de Traquis*, de Sòfocles, dir. Pere Alberó; *Testimo, ets perfecte... ja et canviaré!*, de Joe Pietro, dir. Esteve Ferrer; *Ronda de mort a Sinera*, de Salvador Espriu, dir. Ricard Salvat; *Glengarry Glen Ross*, de David Mamet, dir. Àlex Rigola; *Marie i Bruce* i *La febre*, de Wallace Shawn, dir. Carlota Subirós; *Les falses confidències*, de Marivaux, dir. Sergi Belbel, *Pels pèls*, de Paul Pörtner, dir. Abel Folk; *L'home, la bèstia i la virtut*, de Luigi Pirandello, dir. Pep Pla, i *Coral Romput*, de V. A. Estellés, dir. Joan Ollé, i a *Marburg*, de Guillem Clua, dir. Rafel Duran. Entre els seus últims espectacles destaquen *Celebració*, de Harold Pinter, dir. Lluís Pasqual; *Les tres germanes*, de Txékhov, dir. Carlota Subirós, i *Poder absolut*, de Roger Peña i Carulla.

Ha participat a les sèries *Secrets de família*, *Nissaga de poder*, *Jet-Lag*, *Des del balcó*, *Psico-Express*, *El comisario*, *Majoria absoluta* i, més recentment, *Ventdelplà*, *¿Hay alguien ahí?*, *Ángel o Demonio*, *Toledo* i *Niños Robados*. També ha participat en Tv movies com ara *Extrems*, dir. Abel Folk (2008); *Adivina quién soy*, dir. Enrique Urbizu (2006); *Mobbing*, dir. Sonia Sánchez (2006); *Des del balcó*, dir. Jesús Garay (2001); *El príncep de Viana*, dir. Silvia Quer (2001); *Cabell d'Àngel*, dir. Enric Folch (2001); *Laia*, dir. Jordi Frades (1995).

En cinema ha treballat a *X3 3D*, *Xperimenta el miedo*, dir. Sergio Vizcaino (2011); *No habrá paz sin malvados*, dir. E. Urbizu (2010); *Cruzando el límite*, dir. Xavi Giménez (2009); *Ingrid/myspace*, dir. Eduard Cortés (2008); *Eloise*, dir. Jesús Garay (2008); *Seigné*, dir. Marta Balletbò-Coll (2004); *Coses que passen*, dir. Enric Folch (1997); *Parella de tres*, dir. Antoni Verdager (1995); *Síes y noes*, dir. Enric Folch (1994); *Que t'hi jugues Mari Pili*, dir. Ventura Pons (1989), entre altres films.

Malcolm McCarthy L'Havana, 1992

Ha treballat de model per a la campanya d'Adidas als Estats Units. Com a actor, ha col·laborat als vídeo clips *Gratitud* de Damià Olivella i *Qué maravilloso* de De cara a la pared. Ha fet figuració especial de publicitat per a Donuts i per a cinema, a la pel·lícula *Red Lights* de Rodrigo Cortés. En teatre, ha participat en un muntatge d'*El casament dels petits burgesos*, de Bertolt Brecht.

Marta Ossó Barcelona, 1989

És actriu i cantant. Llicenciada en Art Dramàtic en l'especialitat de musical per l'Escola Superior Eòlia. S'ha format en diverses disciplines: procediment Daulte, cant modern-voicecraft, interpretació musical (amb Carlos Wagner), doblatge, cos i dansa (amb Núria Legarda) i clown (amb Christophe Marchand), entre altres. Professionalment, ha treballat amb Raimund Hoghe a *Young People, Old Voices* (2011), *El cuadro o el principio del fin*, d'Alex Mañas (2012), i *Un refugi indie* de Pau Miró. També ha participat al Festival de Fora de Temporada de Girona amb un monòleg de Beth Escudé dirigit per Xavier Albertí, i ha col·laborat amb l'espectacle *Senyoreta Júlia*, de Josep Mestres. Actualment cursa Estudis Literaris a la Universitat de Barcelona.

Alba Ribas

Ha estudiat Interpretació a Eòlia i La Bobina, i dansa clàssica a Àrea amb Mariana Giustina, compaginant els estudis en Publicitat i Relacions Públiques a la Universitat Autònoma de Barcelona. Ha treballat en pel·lícules com *Diario de una Ninfómana*, *Animals* o *XP3D* i el seu debut televisiu ha estat fent de Sol a la sèrie d'Antena3 *El Barco*. Actualment, acaba de rodar la pel·lícula *Barcelona, testimo*, òpera prima de Dani de la Orden.

Andrea Ros

Ha estudiat interpretació a l'Escola de Nancy Tuñón, amb la Companyia de Teatre Grup Rodamón i també amb Roberto i Loren Cerdá, i ha fet cursos de veu amb John Wild. Ha treballat en teatre, sota la direcció de Montse Sala, Nyusca Gorenko, Álvaro Aránguez i Lorena García, entre altres. També ha fet cinema, sota les ordres de Roger Gual (*Tàsting meu*), F. González Molina (*Tengo ganas de tí*), Mabrouk El Mechri (*The cold Light of Day*), Jaume Balagueró i Paco Plaza (*[REC]2*) o Manuel Hueriga (*Salvador*), i en diversos curtmetratges, entre els quals destaca *Hannah o Miley*, d'Álvaro Aránguez, pel qual va rebre el Premi a la Millor Actriu al festival de curts Notodo Film. En televisió ha participat a les sèries *Buen agente*, *Los hombres de Paco*, *Aída*, *Puerta escarlata*, *Águila Roja*, *El internado*, *Cazadores de hombres*, *Mar de fons* i *El cor de la ciutat*.

Martí Salvat Barcelona 1989

Llicenciat en Art Dramàtic per l'Escola Superior d'Art Dramàtic de Barcelona (ESAD . Institut del Teatre, 2012), també ha participat en cursos amb Simon Scardifield (*Jugant amb Macbeth*), Boris Daussà (gest escènic i kathakali) i Pere Sais (laboratori permanent: cos . veu . acció). En teatre ha participat en *El vídeo no el veu ningú*, de Martin Crimp, dir. Carme Portaceli (2012); *Ñaque o de piojos y actores*, de J. S. Sinisterra, dir. Ekaitz González; *Fuenteovejuna. Breve tratado sobre las ovejas domésticas*, versió de Lope de Vega signada per Anna Maria Ricart, dir. Ricard Soler, i *Roberto Zucco*, de B-M. Koltès, dir. Jorge Vera. També ha col·laborat en la lectura dramatitzada *La viuda trapella*, de C. Goldoni, dir. Pere Daussà a La Seca-Espai Brossa i també en algunes a la Sala Beckett. Ha participat al vídeo del concert *Mürfila versiona dones contrastades* dirigit per David Selvas dins del cicle *4acords* al Teatre Romea.

Joan Sureda

Graduat a l'Estudi d'actors Nancy Tuñón i Jordi Oliver. Ha fet diversos cursos de formació actoral amb Neil LaBute, Andrés Lima, Esteve Rovira o Pere Farran. També ha rebut formació de cant modern amb l'Elisabeth Castro i de dansa per actors amb la Montserrat Prats. Ha treballat en el laboratori de creació Havanera: *Argelès-sur-mer* amb Àlex Rigola i al taller *Companyia K* amb Lluís Pasqual. En teatre ha col·laborat amb la companyia Apunta Teatre a *Salvem les balenes... i el meu matrimoni què?* (2010), *Dòria* (2011) i *Tu digues que t'estimes* (2012). Els seus últims treballs han estat el muntatge *LaSal*, d'Eva Hibernia, dirigit per Cristina Lügstenmann (Fabra i Coats), i *DesigJam* dirigit per Neil LaBute (Porta4). En televisió, ha participat a la sèrie *La Riera* (TVC).

